„Radomer-Kielcer Leben" 41 (331) „Należytość pocztową uiszczono ryczałtem" VII-ער יאָהרגאַנג פרייז 25 גראָשען

ראַדאָמער-קעלצער לעבן

הייַנט 8 זייַטן!

Radom, Piątek 28 Paździer. 1930 r.

ראדאָם, פרייטאַג ב׳ מרחשון תרצ"א

Redakcja i Administracja

Radom, Szwarlikowska 20.

Oddział w Kielcach.

אַנאָנסען - פּרייז:

אין מילימעטער שורה: פאַרן טעקסט 40 גר.

" " " אין " 60 "

" " " נאָכ׳ן " 25 "

די 1-טע און לעצטע זייט ענטהאַלטען 8 שפאַלטען

אין טעקסט 4

Bank Spółdzielczy
KUPCÓW i PRZEMYSŁOWCÓW

z ograniczoną odpowiedzialnością

w RADOMIU, Żeromskiego 9

Członek PowszechnegoZwiązku na własn. pom. opar. spółdz. we Lwowie.
Skrz. pocztowa № 112 — Konto czekowe P.K.O. Nr. 65.950
Rk. żyrowy w Banku Polskim oddz. w Radomiu.

מיר מאַכען בעקאַנט די געערטע קליענטען דאָס פון 20-טען אָקטאָבער ה. י. ווערט געעפענט א פיליע פון אונזער באַנק אין Zagożdżon וועלכע וועט ערלעדיגען אַלערליי באַנק - אָפּעראַציעס.

פּראָוויזיע פון אינקאַסע וועלן מיר רעכענען נאָר 1.50 פאַר שטיק פאַר די איינקאַסירטע אינקאַסעס וועלן [illegible] אויסצאָהלען דעם זעלבען טאָג אין די שעה׳ען פון 6 ביז 8 אָוועגד.

גלייכצייטיג טהיילען מיר מיט דאָס אויף די שטעדט: וואַרשא, לאָדז, קראָקע, לעמבערג, קעלץ, זוואָלען, אילזא, אָסטראָוויעץ און שידלאָוויעץ ווערען אָנגענומען אינקאַסעס און מיר רעכענען נאָר 1 זל. פער שטיק.

אויך ווערען אָנגענומען אינקאַסעס אויף באַנק - פּאָלסקי - פּלעצער צו נאָמינאַלע פּראָוויזיע.

מיט אכטונג

Bank Spółdzielczy
Kupców i Przemysłowców
– z ogr. odp. –
w RADOMIU.

אונזער פעראוואלטונגס-מיטגליעד און קאסירער ה׳ אליעזר זילבערשטיין ווינשען מיר א הערצליכען מז"ט צו דער תנאים פון זיין ליבע טאָכטער פריידה מיט ה׳ יעקיל שטערן.

פערוו. לינת הצדק אין ראדאָם.

דאַנקזאַגונג.

דעם בעסטען דאַנק דריקען מיר אויס דעם ה׳ **איגנאַצי ראָזענפעלד** (לאַכאַיז פאבריק פון אייזען אָסטראָוויעץ) פאַר די דורך איהם צוגעשיקטע 100 זל. לטובת די געז. בית-יתומים אין ראדאָם דורך די פערמיטלונג פון ה׳ יחיאל פרענקעל. דעם ה׳ האַראָוויטש מענדיל פאַר די געשענקטע 20 זל. דעם ה׳ גוסטאוו ברעסלער פאַר דעם געשענקטען טאָרט, וואָס ער האָט געווינען אויף דעם ראַנצינג ביי פשיביטניעווסקי, איינגע-אָרדענט דורך בית-יתומים. אויך דאַנקען מיר די ה"ה גלינקעוויטש—פרידמאַן פאַר שענקען 1 זעקעל מעהל.

די פערוואלטונג פון „בית-יתומים" אין ראדאָם.

מיר דריקען אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל אונזערע מחותנים דער פאמיליע גאָלדבערג צוליעב דעם טוירט פון זייער מאַן און פאָטער

ר׳ אברהם׳לע גאָלדבערג

פאמיליע טאשמע קעלץ

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער איידעם און שוואָגער יעקב גאָלדבערג צוליב׳ן טויט פון זיין פאָטער ר׳

אברהם גאָלדבערג

פאמיליע טאשמע קעלץ

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דעם ה׳ יעקב גאָלדבערג צוליעב דעם טוידט פון זיין פאָטער

ר׳ אברהם׳לע גאָלדבערג

המקום ינחם אותו בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

ל. ראזענבערג עט פרוי קעלץ.

מביעים אנו את צערנו העמוק לאחינו **ישראל גולדברג** במות עליו

אביו

בעבודתו לטובת ה„בית׳ר" ימצא תנחומים.

קן **בית"ר** ברדום.

כוס תנחומין לך אחותנו **שרה בערנמן** לאבידתך הגדולה במות עלך

אמך ואחותך

צערך — צערינו.

קן **בית"ר** ברדום.

אינזער טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דער פאמיליע **גאָלדבערג** צוליב דעם גרויסען פערלוסט פון זייער **מאַן** און **פאָטער**

ר׳ אברהם׳לע גאָלדבערג נ. ע.

המקום ינחם אותם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

פערוואלטונג פון דער געזעלשאפט „עזרה" אין ראדאם.

פרייע וואהל-טריבונע.

מיט'ן היינטיגען נומער פיהרען מיר איין א פרייע וואהל-טריבונע. דאס ערשטע ארטיקעל האט אונז צוגעשיקט א אנגעזעהענער לעזער מיט וועלכען עס ווערט געעפענט די אבטיילונג פרייע טריבונע. ר ע ד.

די ראדאמער טראגי-קאמעדיע.

(ארום די סיים - וואהלען.)

קיין גרעסערע טראגי-קאמעדיע קאן מען זיך נישט פארשטעלען ווען מען ליינט די צאהל אריינגעטראגענע וואהל-ליסטעס צווישען וועלכע עס פיגורירען גאנצע 4 יודישע.

מיר הייסען גאנץ גוט, אז באלד קירצליך וועט זיך אנהויבען דער וואהל-טאראראם און דער גענענזייטיגער קאמפף פון איין ליסטע געגען דער צווייטער. א זייטיגער צושויער קאן זיך טראכטען, אז נישט אנדערש. נאר אזא ראדאם קאן ארויסגעבען א 5—6 מאנדאטען. און יעדער ליסטע רייסט זיך צו בעקומען די גרעסערע העלפט מאנדאטען. ווען מ'ווערט אבער אויף א מינוט ניכטער און מען ווארפט א בליק אויף דער פערגאנגענהייט, ווערט אויפ'ן הארצען גאנץ קאלאמוטנע. שוין דריי מאהל איז מען געגאנגען צו סיים-וואהלען און ראדאם האט קיין איינמאהל קיין איין מאנדאט נישט ארויסגעגעבען. ביי יעדעס מאהל וואהלען האט געברענט די אגיטאציע און מ'האט געפילדערט און געטומלט. ס'זענען אראבגעקומען די גענעראלער אליין, די קאנדידאטען, וואס האבען ערוואַרט צו בעקומען די מאנדאטען פון ראדאם. ס'האט איינגעשלינגען גאנצע אוצרות געלד. שנאה און האס איז געוואקסען ווי שוואמען נאך א רעגען. יעדער האט מאביליזירט זיינע כחות און ס'איז אוועק א וואהל-שלאכט אויף דער גאנצער פארע. די וואהל-שיכרות האט אבער אזוי לאנג אבגעהאלטען, ביז מ'האט אויסגעצעהלט די שטימען. ראן נאכ'ן בעקומען אויספיהרליכע ידיעות, אז אלע זענען דורכגעפאלען און אז ס חאט געפעהלט בס"ה עטליכע טויזענד שטימען אויף איין מאנדאט, האבען זיך די נעכטיגע קעמפפער, וואס האבען זיך געריסען די נעז געשיימט איינער רעם צווייטען צו קוקען אין די אויגען אריין, ווי איינער זאגט: וואס האבען מיר זיך געדארפט דורש'ען? מיר האבען געקענט לעבען בשלום און אזוי אויך נישט דורכפיהרען קיין מאנדאט.

עס ווילט זיך א שאקעל טוהן מיט'ן קאפ ווען מען ליינט היינט אדורך די פיער אריינגעטראגענע יודישע ליסטעס, וואס האבען זיך אנגעלענט אויפ'ן אונזער בידנעם ראדאם און ס'ווילט זיך זיי א פרעג טוהן: דליתים, וואס האקט איהר א טשייניק? ווען רעהט איהר א ספאדעק? צי האט איך גארנישט געלערנט די וואהל-קאמפאניעס צו די פריהערדיגע דריי סיימען?

עס איז א סוד פאר גאנץ ראדאם, אז אויב איהר פראפעסיאנעלער פאַרער'ס האט באמת געוואלט, אז דער ראדאמער וואהל-קרייז זאל ווירקליך ארויסגעבען א מאנדאט, האט אונבעדינגט געבראכט געשאפען ווערען א לאקאלער בלאק, וואו עס זאל פיגורירען א מענש, וואס געהערט נישט צו קיין שום פארטיי; א מענש, וועלכער פערדיענט די אלגעמיינע אנערקענונג פון דער יודישער בעפעלקערונג און אויך דערצו אזא מענש, וואס לויט זיינע דעמאקראטישע אנשויאונגען זאל אויך ציהען ארבייטער-שטימען. אין דעם פאל וואלט אפשר ניט אויסגעמאכט, וואס ווארשא דיקטירט די צוויי ארבייטער ליסטעס ווי „בונד" און „פועלי ציון", ווייל דא וואלט גובר געווען דער לאקאל-פאטריאטיזם און א סך וועהלער פון די פראלעטארישע מאסען וואלטען אריבערגעגאנגען די פארטיי-פרינציפען און גזירות אין פארם פון די דירעקטיוען פון ווארשא, נעמענדיג אין אכט, אז איידער צו פאראדירען מיט עטליכע הונדערט שטימען, כדי צו פערמעסטען זיך מיט'ן געגנער איז פיל גלייכער, אז ס'זאל געקליבען ווערען א יודישער ווירדיגער קאנדידאט, וואס זאל האבען צוטרוי פון דער גאנצער בעפעלקערונג אהן אונטערשיד פון פארטיי און קלאס

ווען צו דעם איז נישט געקומען און ווען מען זעהט די 4 יודישע ליסטעס, דערפיהלט מען בחוש, אז דאס איז מען נישט אויסען צו ראטעווען א מאנדאט, וועלכער וואלט אפשר ביי אלע אנשטרענגונגען געקענט דורכגעזעצט ווערען, נאר דא קומט פאר א שפיעל פון מעסטען זיך די כוחות, כדי דערנאך צו קאנען דעמאנסטרירען מיט די אנגעצויגענע צאהל שטימען צו בעווייזען ווער ס'האט מעהר.

ווען דער געוועהנליכער יוד, וואס איז אויסגעטוהן פון די הינטער-קוליסען פאליטיק קוקט זיך צו דעם אלעם ווילט זיך איהם אויסרופען: שכנא, וואס לויפסטו, כדי מ'זאל מיינען, אז דו האנדעלסט?...

אוי וועה, איז צו אזא האנדעל.

קיין גרעסערע טראגי-קאמעדיע קאן מען זיך שוין נישט פארשטעלען.

א לעזער.

— די — שענסטע טאפעטען
צו זעהר ביליגע פרייזען קען מען נור בעקומען
אין דער לאנג-יעהריגער פירמע
ש. שטיינמאן
ראדאם, לובלינער 21.

נור נישט קיין בלאק...

(מאנאלאג פון א וועהלער)

איך בין א אויסגעשפראכענער געגנער פון א בלאק, אדרבה, זאלט איהר מיר געזונד זיין, וואטער טעם האבען וואהלען ביי א בלאק. מ'דערלאנגט אייך א פערטיגע ליסטע, מ'הייסט אייך שטימען פאר רעם און רעם נומער און פערטיג. נישט איהר הערט א „יודיש ווארט", נישט מ'אגיטירט אייך, נישט איהר הערט „אויפשמועסען" ווען די פארטייען — גארנישט, נא דיר א ליסטע און שטים!...

דערפאר זעהט איהר, אז יעדע פארטיי געהט בעזונדער, אז יעדעס „קרעמעל" מאכט שבת פאר זיך, און „טשעקאווע" זעהר טשיקאווע. איהר פיהלט דעם אמת'ען טעם פון א וועהלער. אין דער וואהל-צייט האט איהר דעם אמת'ן „צונג וואהלען" יעדען אוונד געהט איהר מיט אייער בני-בית אויף אנ'אנדער מיטינג. איהר זעצט אייך אין טעאטער אין ערשטען רשאנד. איהר הערט זיך צו ווי די פארטיי העלדען צוזאגען זיך ווי אזוי איינער גיט דעם צווייטען אין ט... ט... אריין. איהר זיצט און קוועלט אן, ווי אזוי מ'דערצעהלט סודות פון חדר. איהר זיצט אייך אויפ'ן שטול און איהר שמעקט אייך אן פון דער בוידיגער וועש, וואס הבורה וואשט אויף דער טריבונע. איהר הערט א גאנצען לעקסיקאן פון אזעלכע חוכעס פראזעס, און ווער שמועסט אז דאס ווארט נעמען די „העבר" ווערט דאך ערשט באמת „טשעקאווע" דער עולם שטורכעט זיך א ביסעל און איהר קוקט זיך צו צו דעם אינטערעסאנטען „ספעקטאקל" און דאס אלץ האט איהר בחנם...

שייך צו זאגען: בחנם, מ'צאלט אייך נאך צו. יעדער פארטיי, יעדעס „געוועלבעל" טראגט אייך אונטער אנ'אנדערע פרעפיע. איין פארטיי נעמט אייבער אייערע טעכטער התונה צו מאכען, א צווייטע פארטיי ציהט אייך אריין אומזיסטע עלעקטריק. א דריטע פארטיי גייט גאר „פעראויס" און בויט פאר אייך דירות. איין פארטיי „שענקט" אייך אלע „זאלעגלע" שטייערען א צווייטע פארטיי פערזיכערט אייך — מיט א ליכטיגען גן עדן אויף יענער וועלט... א דריטע פארטיי גיט אייך קרעדיט וויפיעל אייער הארץ גלוסט — דאס טעלער פון הימעל גיט מען אייך. מ'צאצקעט און מ'קיכעלט זיך מיט אייך, ווי מיט א בן-יחיד'ל פון שענסטען און פון בעסטען דערלאנגט מען אייך. איהר דארפט נור וועלען נעמען.

און איך דער וועהלער זיץ מיר ווי ביי מיין טאטען אין ווייגארטען און קליב מיר. איך קליב מיר אויס, איך האב דאך אהן עין הרע אזא אויסוואהל איך קאן דאך מיר קלויבען: צי א ביליגע דירה מיט אלע „וויגאדעס", צי א נדן פאר מיינע בתולות, צי גאר די פארטיי וואס „שענקט" מיר אלע מיינע שטייערן.

איך האב דאך אהן עין הרע אזא „חיבור" פארוואס זאל איך מיר נישט

אברהם מאַלבע

ג. אדוואָקאַט.

די שפּראַך פֿון ציפֿערן.

(וועגען א יודישען סיים-דעפּוטאַט אין ראַדאָמער וואַהל-קרייז.)

עפּעס מעהר ווי 3 וואָכען זענען נאָך געבליבען ביז'ן טאָג פֿון 16 ליסטאָפּאַד ד. י. ד"ה ביז'ן טאָג, ווען אויפֿ'ן שטח פֿון דער פּוילישער רעפּובליק וועלען פֿאָרקומען, לויט דער קאָנסטיטוציע פֿאָראויסגעזעהענע, גלייכע, דירעקטע, פּראָפּאָרציאָנעלע און געהיימע וואַהלען צום געזעצגעבערישען אנשטאַלט פֿון דער פּוילישער מלוכה, צום סיים. עס איז שוין היינט פֿאַר אַלעמען קלאָר, אז די דאָזיגע וואַהלען וועלען האָבען א דעציזירענדיגע בעדייטונג פֿאַר די צוקונפֿט פֿון פּוילען. זיי הע̇לען אויך אין א גרויסער מאָס זיין דעציזירענד פֿאַר'ן גורל פֿונ'ם יודישען פֿאָלק אין פּוילען און פֿאַר דער צוקונפֿטיגער געשטאַלטונג פֿון די בעציהונגען צווישען דער יודישער געזעלשאַפֿט און די מלוכה-פֿאַקטאָרען, ווי אויך פֿאַר דער גייסטיגער און עקאָנאָמישער ענטוויקלונג פֿונ'ם יודישען קבוץ אין לאַנד.

און דאָך מוז מען מודה זיין, אז הגם דער טאָג פֿון די וואַהלען איז שוין אזוי נאָהנט, איז נאָך גאָר גרויס דער בלבול המחות אויף דער יודישער גאַס און דער פּשוט'ער יוד איז לחלוטין דעזאָריענטירט לגבי דער פּאָליטישער לאַגע און די אָנקומענדע געשעהענישען.

איך וויפֿיעל די דאָזיגע פֿעסטשטעלונג קאָן געמאַכט ווערען לגבי די יודען אין גאַנץ פּוילען. אויף אזוי פֿיעל טרעט זי אַרויס ספּעציעל בולט אין אונזער וואַהל-קרייז, אין וואַהל-קרייז № 19. אַט קומען צוגעהן אַנאָנימע סטאַטיסטיקער אין שטעלען פֿעסט, אַז עס איז אוממעגליך דורכצופֿיהרען א יודישען דעפּוטאַט אין ראַדאָמער וואַהל-קרייז, אָהן א בלאָק מיט די נאַציאָנאַלע מינדערהייט. אַט קומען אַנדערע און פֿרעדיגען, אז קיין יודישער מאַנדאַט איז נישט בנמצא אין ראַדאָמער וואַהל-קרייז,

אָבער וואָס לערענט אונז די ערפֿאַהרונג פֿון די ביזאיצטיגע סיים-וואַהלען און די סטאַטיסטיק פֿון דער יודישער בעפֿעלקערונג אין ראַדאָמער וואַהל קרייז? זיי לערנען אונז, אז דער ראַדאָמער וואַהל קרייז ד. ה. די פּאָוויאַטען ראַדאָם, קאָנסק, אָפּאָטשנא האָבען פֿיעל מעהר יודישע שטימען, ווי מען דאַרף האָבען אויף א מאַנדאַט. און אויב ביז איצט האָבען מיר נישט געהאַט די זכיה צו האָבען אַנ'אייגענעם יודישען פֿאָרשטעהער אין סיים, האָבען מיר דעם דאָזיגען אומשטאַנד צו פֿערדאַנקען דער אונפֿעראַנטוואָרטליכקייט פֿון די יודישע פּאַרטייען און געזעלשאַפֿטליכע גרופּען פֿון איין זייט און דער גלייכגילטיגקייט פֿון דעם „יוד אין גאַס" פֿון דער צווייטער זייט.

דריי מאָהל שוין זענען פֿאָרגעקומען וואַהלען אין אונזער וואַהל-קרייז. צום ערשטען מאָהל דעם 26 יאַנואַר 1919, צום צווייטען מאָל דעם 5-טן נאָוועמבער 1922 און צום דריטען מאָהל דעם 4-טן מערץ 1928.

אַלע 3 מאָל האָבען די שטימען, וועלכע זענען געפֿאַלען אויף יודישע ליסטעס איבערגעשטיגען דעם וואַהל-מעטער, נאָך מיט א גרויס רעשטעל. דעם מאַנדאַט האָבען מיר דאָך נישט בעקומען צוליב דער צערשפּליטערונג. אין יאָהר 1919 איז דער יודישער מאַנדאַט אין ראַדאָם (דאָן האָט ראַדאָם געשאַפֿען איין וואַהל קרייז מיט קאָזשעניץ) צעקלאַפּט געוואָרען דורך די פּועלי-ציון צי זיי געהערט דער אויסעליטליכער פֿערדינסט פֿון נישט צולאָזען דעם סאָי-שטעהער פֿון דער ראַדאָמער יודישער „בונדיסטישע" צום פּוילישען סיים; אין יאָהר 1922 האָט דאָס „זעכצענטעל" (בלאָק: ציוניסטען-אגודה) בעקומען אין אונזער וואַהל-קרייז № 19 18.458 שטימען. דאָס צוואַנציגסטעל (פּרילוצקי—האַנדווערקער) האָט בעקומען 9102 שטימען, דער בונד—520 שט. און די פּ. צ. 305 צוזאַמען האָבען די יודישע פּאַרטייען דאַן בעקומען 21 385 שטימען, דערצו די יודישע בירגערליכע פּאַרטייען 20560 שטימען. דער וואַהל-מעטער ד"ה די צאָהל שטימען, וועלכע מען האָט געדאַרפֿט האָבען אויף א מאַנדאַט האָט בעטראָפֿען 20050 שטימען. אַלזאָ: עס זענען דאַן געפֿאַלען 1335 יודישע שטימען מעהר, ווי מען האָט געדאַרפֿט האָבען אויף א מאַנדאַט. בלויז די יודיש-בירגערליכע פּאַרטייען האָבען בעקומען מיט 510 שטימען מעהר, ווי מען האָט געדאַרפֿט האָבען אויף א מאַנדאַט, און פֿונדעסטוועגען איז דער מאַנדאַט נישט בעקומען געוואָרען. ער איז געוואָרען צובראָכען—דורך וועמען? דאָס איז קלאָר פֿאַר'ן חשוב'ען לעזער...

אין יאָהר 1928 האָט די ליסטע № 18 (ציוניסטען און האַנדווערקער) בעקומען 13,642 שטימען, די אגודה 5051 שטימען, דער בונד 2022 און די פּ. צ. 772 שט. צוזאַמען האָבען די יודישע פּאַרטייען בעקומען 21.487 שט. דערפֿון די יודיש בירגערליכע פּאַרטייען 18,693 שטימען. אין יאָהר 1923 האָט מען אין ראַדאָמער וואַהל-קרייז געקאָנט בעקומען א מאַנדאַט מיט 18.270 שט. ווי עס ווייזען אונז די ציפֿערן האָבען די יודישע פּאַרטייען געהאַט מיט 3217 שטימען מעהר. ווי מען האָט געדאַרפֿט האָבען אויף א מאַנדאַט, דערפֿון האָבען בלויז די יודישע בירגערליכע פּאַרטייען געהאַט מיט 423 שט. מעהר ווי דער וואַהל מעטער האָט בעטראָגען.

אויפֿ'ן סמך פֿון די אויבענדערמאָנטע ציפֿערן לאָזט זיך פֿעסטשטעלען דער כח פֿון די בעזונדערע יודישע פּאַרטייען אין אונזער ראַיאָן.

די האַנדווערקער ווען זיי זענען נעגאַנגען אַליין (1922) האָבען דיספּאָנירט מיט 2102 שט. די אגודה צוזאַמען מיט ווישליצקיס חסידים האָבען דיספּאָנירט אין יאָהר 1928 מיט 5031 שטימען און דער ציוניסטישער פּראָנט מיט 11.540 שט. (13.642 ווייניגער 2102, וועלכע די האַנדווערקער האָבען געהאַט בעקומען אין י. 1922) די דאָזיגע צוזאַמענשטעלונג ווייזט אונז בולט, וועלכע פֿון די יודישע ריכטונגען האָט דעם בעדייטענדסטען צוטרוי פֿון דער יודישער בעפֿעלקערונג און האָט דאדורך שאַנ-

צי ווייסט איהר, אַז...

30 פּראָצ. ביליגער ווי איבעראַל

פֿערטיגט אויס מיט די לעצטע מאָדערנע שריפֿטען די שוין אין ראַדאָם בעוויסטע

דרוקעריי

ד. שיינבוים, רינעק 10

— אַלערהאַנד —

דרוק-אַרבייט

קומט און איהר וועט אייך איבערצייגען!

קליבען, פֿאַרוואָס? ווען נור איך האָב אזא גאָלדענע „אָקאַזיע" ווען?

צי גלויב איך אין אַט די אַלע הבטחות פֿרעגט איהר?

— כאַ... כאַ... כאַ... — ווער זאָגט דאָס אייך, אז איך גלויב זיי? פֿאַר אזא שוטה האַלט איהר מיר? דעם ערשטען מאָל האָקען זיי מיר אָן א טשייניק ווי מאַלט אייך גאָר איין צו טראַכטען וועגען מיר אַהעלכעס? ווי לאַנג איז, אַז די זעלבע יונגעלייט האָבען מיר געגעבען קרעדיטען, מיט ביליגע דירות, מיט שטייער-הנחות. וויפֿיל מאָל האָבען זיי מיר שוין מיינע טעכטער חתונה געמאַכט. נו, וואו האָב איך מיין ביליגע דירה, מיינע טעכטער עלטערן זיך אין פֿריידען. אויב מיינע טעכטער זאָלען טאַקע וואַרטען ביז זיי וועלען זיי חתונה מאַכען, וועלען זיי קומען מיידעלוויז פֿאַר גאָט.

אין פֿאַרוואָס הער איך זיי — פֿרעגט איהר — ט'איז די אייגענע מעשה וואָס מיט שדוכים:

ביים רעדען דעם שדוך זאָגען זיך די מחותנים צו גאָלדענע בערג: נדן, א וואוינונג, מתנות, מ'לו בט חתן-כלה ביז'ן הימעל און, אַז דער חתן געפֿינט זיך שוין אונטער די פֿיער דרענגלעך, וואָס זאָגט מען? — „אשר יצר" און ווען מ'זאָגט „אשר יצר" ווייסט איהר דאָך... דאַכט זיך יעדער חתן ווייסט, אַז ס'וועט זיך ענדיגען מיט „אשר יצר" טאָ פֿאַרוואָס לאָזט ער זיך טשאַקען? איך ווייס. אַז די אַלע הבטחות פֿון די לייט וועט זיך ענדיגען מיט אַנ'„אשר יצר", פֿונדעסטוועגען לאָזט מען זיך, ווי יענער חתן טשאַקען...

טאָ ווי זשע גיט מען זיך פֿאָרט אַנ'עצה ביי די וואַהלען — פֿרעגט איהר?

מיין עצה איז, אַז נאָר נישט קיין בלאָק, א בלאָק איז ניט טשעקאַווע, אַז מיר האָבען שוין דערלעבט וואַהלען זאָל יעדע פּאַרטיי געהן בעזונדער, יעדעס „קרעמעל" יעדעס „געוועלבעל" זאָל מאַכען שבת פֿאַר זיך, זאָל מען הערען א יודיש וואָרט, זאָל מען הערען א ביסעל „וויראַזשעניעס" און א ביסעל מודות פֿון חדר. זאָל איך מיט מיין בני בית קענען זיצען יעדען אָוונד ערשטען „זשאַנד" אין טעאַטער — לאָמיר הערען וואָס די לייט וועלען מיר איצט דערלאַנגען.

נור נישט קיין בלאָק. פֿאַר קיין פֿאַל נישט, איך בין א געגנער פֿון א בלאָק.

י. א—ק.

סען צו בעקומען א מאנדאט. זיי ווייזען אונז אויך, וועלכע פון די יודישע גרופען און פארטייען נעהמען אויף זיך די טרויעריגע ראָל פון צושטערען דאָס יודישע אחדות, טרעטען ארויס געגען דעם, „אחרי רבים להטות“ און זענען עלול צו ברענגען בזיונות דעם יודישען נאָמען און צו דערפרעהען די הערצער פון אונזערע שונאים...

און יעצט נאָך א ביסעל סטאטיסטיק, וועלכע דארף אונז בעווייזען, אז ביי א גרויסע פרעקווענץ פון די יודישע וועהלער קאָן דער „בלאָק צו פערטיידיגען די רעכט פון דעם יודישען פאָלק אין פוילען“ בעקומען א מאנדאט אין אונזער וואהל-קרייז, אפילו דאָן, ווען די אגודה, דער בונד און די פועלי ציון זאָלען בעקומען די זעלבע צאָהל שטימען וואָס אין יאהר 1928 ביי דעם בעדינג פון א גרויסע וואהל-בעטייליגונג פונ'ם יודישען וועהלער. דערביי איין קליינע בעמערקונג. איך דערמאָן נישט די האנדווערקער אין דעם פאָל. הגם ביי אַ גרויסע וואהל-פרעקווענץ איז מעגליך צו בעקומען דעם מאנדאט אויך אָהן די 2100 שטימען. אָבער אזוי שלעכט שטעהט די זאָך נישט צום גליק, צווישען די ציוניסטען און די האנדווערקער. עס איז דאָך שוין קלאָר ביים היינטיגען טאָג, אז פון דעם שמאלץ-גרוב, וואָס דער מעזאליאַנס האָנדווערקער—אגודה האָט געזאָלט ברענגען, האָט די אגודה דאָס גאנצע שמאלץ פאר זיך: 2 מאנדאטען אויף דער סאנאציע ליסטע, די ערשטע ערטער אין ווארשא און אין לאָדז אויף די ליסטעס פון ווירטשאפטליכען בלאָק. זענען דאָך די האנדווערקער נישט אזוי נאאיוו, אז בלויז צוליעב די שעהנע אויגען פון חסידי גער, זאָלען זיי שענקען דער אגודה זייער אונטערשטיצונג, זייער פירמע און זייער פרעסטיזש. דעסטא מעהר, אז אלס פראָגרעסיווער געזעלשאַפטליכער קלאַס אין יודישען לעבען שטעלען דאָך די בעלי-מלאכות מיט זיך פאר די נאטירליכע פערבינדעטע פון דער ציוניסטישער אָרגאניזאַציע און בלויז צוליב אנ'אומגל'קליכען צונויפלויף פון אומשטענדען, וואָס נישט יעצט איז דאָס אָרט וועגען דעם צו רעדען, איז ביי די היינטיגע סיים וואהלען נישט צושטאנד געקומען דער בלאָק מיט זיי אזוי ווי דאָס איז געשעהען. צו אונזער געמיינזאמע צופרידענהייט אין יאָהר 1928. אבער ווען עס האנדעלט זיך שוין נישט אין אינטערעסען נאָר אין סימפאטיע, קאָנען דאָך די ציוניסטען פיעל זיכערער זיין אין דער דאָזיגער סימפאטיע ווי די אגודה.

און יעצט לאָמיר צוריקגעהן צום ענין סטאטיסטיק.

וויפיעל שטימען דארף מען האָבען אויף א יודישען מאנדאט?

אין יאהר 1928 האָט מען גערארפט האָבען 18.270 שטימען. ביי די איצטיגע אומשטענדען פון וואהל-קאמף איז נישט פאָראויסצוזעהן דער וואהל מעטער זאָל זיך חעכערען.

טאָ וויפיעל יודישע וואהל בערעכטיגטע האָבען מיר אין די פאָוויאטען ראדאָם, קאָנסק, אָפּאָטשנא — שטעלט זיך די פראגע.

אויף דער דאָזיגער פראגע וועל איך זיך בעמיהען נענגי און ערשעפליך צו ענטפערען.

לויט דער פאָלקס-צעהלונג פון יאָהר 1921 האָבען מיר אין די פאָוויאטען ראדאָם, קאָנסק, אָפּאָטשנא געהאט א בעפעלקערונג פון 460 טויזענד נפשות דערפון 61 טויזענד יודען (13 פראָצ.) נעהמענדיג אין בעטראכט דעם נאטירליכען צוואוקס פון דער בעפעלקערונג, קומט אויס, אז מיר האבען געהאט אין יאָהר 1928 אויפ'ן שטח פון אונזער וואהל-קרייז א בעפעלקערונג פון 517 טויזענד נפשות, דערפון 67 טויזענד אידען און אין יאָהר 1930 532 טויזענד נפשות, דערפון 69 טויזענד אידען.

אויף דער בעפעלקערונג פון 517 טויזענד נפשות האָבען מיר אין יאָהר 1928 געהאָט 240 טויזענד וואהל-בערעכטיגטע בירגער. וואהל-בערעכטיגטע אידען האָבען מיר געהאט, לויט דער פראָפּאָרץ צו דער צאָהל פון די יודישע נפשות (67 טויזענד), 31.200.

קומט אלזאָ אויס, אז אין יאָהר 1930 ד. ה, ביי די יעצטיגע וואהלען האָבען מיר אין אונזער וואהל קרייז אויף א בעפעלקערונג פון 522 טויזענד נפשות. וואהל-בערעכטיגטע בירגער אין דער צאהל פון 247 טויזענד און אויף אַ צאָהל פון 69 טויזענד יודישע נפשות איבער 32000 (32 טויזענד) יודישע וועהלער.

זאָלען גאָר עפעס מעהר ווי 18,000 יודישע וועהלער פון דער אלגעמיינער צאָהל 32,000 אָבגעבען זייערע שטימען פאר די ליסטע פון „בלאָק צו פערטיידיגען די רעכט פון יודישען פאָלק אין פוילען“, וועלכע האָט הן אויפ'ן סמך פון דער ערפאהרונג פון דער פערגאנגענהייט. הן א דאנק איהר פאָליטישע ריין יודישע ליניע און די קאנדידאטען, וועלכע רעפּרעזענטירען זי די זיכערסטע שאנסען צו בעקומען א מאנדאט, און די יודישע פאָרשטעהערשאפט פון ראדאמער וואהל-ראיאָן צום סיים איז א געזיכערטע. אפילו אין דעם פאָל, ווען די אגודה, בונד און פ"צ בעקומען די זעלבע צאָהל שטימען וואָס אין 1928. ביי איין בעדינג: די וואהל-פרעקווענץ פון יורישען וועהלער זאָל געהעכערט ווערען. ווייל מיט בעדויערען דארף פעסטגעשטעלט ווערען דער פאקט, אז די וואהל-בעטייליגונג פונ'ם יודישען וועהלער איז א פיעל קלענערע ווי פונ'ם נישט יורישען.

אין יאהר 1928 האָבען אין אונזער וואהל-קרייז ביי דער אָבשטימונג בעטיילינט 82 פראָצ. פון די אלגעמיינע צאָהל וואהל - בערעכטיגטע וועהלער, בשעת פון די אידישע וואָהל-בערעכטיגטע וועהלער האָבען זיך בעטייליגט נאָר 68 פראָצ.

ליתר תוכף דארף נאָך בעטאָנט ווערען, אז מיר האָבען אין וואהל-קרייז איבער 800 וואהל-בערעכטיגטע דייטשע קאָלאָניסטען און, אז נאָכ'ן אָבמאך, וואָס איז געשלאָסען געוואָרען מיט די דייטשען אין לאָדזער וואָיעוואודזטוואָ קאָנען מיר רעכענען אויף א גרויסען טייל פון די דאָזיגע שטימען.

אז מען רעדט שוין וועגען דייטשען איז טאַקע כדאי אראָבצולערנען זיך פון זיי א מוסר השכל ווי אזוי צו פיהרען פאָליטיק, ווי אזוי צו ווערען שטארק א דאנק געזעלשאפטליכע סאָלידאַרישעט.

אין פאָריגען סיים איז די דייטשע בעפעלקערונג אין פוילען, וועלכע צעהלט בסך הכל 1 מיליאָן קעפּ געוועזען פערטרעטען מיט 21 דעפוטאטען בשעת די 3 מיליאָניגע יודישע בעפעלקערונג האָט געהאט נור 13 דעפוטאטען און געשעהן איז עס דערפאר וואָס די יודען, דער עם חכם ונבון, זענען געגאנגען צו די וואהלען צערשפליטערט, בעלאדענט מיט דער פליכט פון אמביציעס און אמביציעלעך. פון גרופעס און גרופּקעלעך און האבען פערנאכלעסיגט זייער געזעלשאפטליכען חוב אפּהאלטענדיג זיך אין א גרויסע מאָס פון שטימען, בשעת די דייטשען זענען געגאנגען צו די וואהלען אין געשלאָסענע רייהען, אָפּגעבענדיג 100 פראָצענט פון די וואהל - בערעכטיגטע שטימען.

זאָלען די אויבענגעבראַכטע ציפערן זיין פאָר דער יודישער בעפעלקערונג אין ראדאָמער וואהל-קרייז אַ ווארנונג און א לעהרע. אפשר וועט פאָרט די דאָזיגע געגענד אונזערע, וואָס איז בעקאנט אין דער יורישער וועלט, צוליב איהר צעשטרייטקייט, צעריסענקייט און גייסטיגער דעמאָראליזאַציע. ארויסברענגען פון זיך די דאָזיגע בעהאלטענע כחות, וועלכע זאָלען איהר צוריקגעבען דעם רוהם פון אמאָל. אפשר וועט פאָרט דער יודישער ווילען זיך געמיינזאם קאָנצענטרירען צו איין פונקט, צו איין שטרעבונג, צו איין אויפגאבע, און אפשר פאָרט וועט די יודישע געזעלשאפט בלייבען כאָטש אויף אַ האָר טריי זיך אליין.

אפשר פאָרט. אין די הענד פון די יודען אליין ליגט זייער אייגענער גורל.

OGŁOSZENIE.

Podaje się do wiadomości Sz. P., że Biuro Próśb i Podań pod firmą

„EXPRES”

przy ul. ŻEROMSKIEGO 27

(w lokalu Powszechnego Banku Spółdz.)

z dniem 15 Sierpnia r. b. wznawia swą działalność pod kierownictwem wybitnych fachowców.

BIURO ZAŁATWIAĆ BĘDZIE:

Redagowanie próśb do wszystkich władz państwowych i komunalnych.

Sprawy paszportowe i mieszkaniowe; umowy i kontrakty

Windykacja należności.

Przepisywanie na maszynie.

Biuro czynne od godziny 9—3 i od 4—7.

Załatwia się punktualnie, solidnie i tanio.

"TROJKA" PHILIPSA

3-לאמפיגער ביליגער באטעריע-אפנעמער

ריינע זיכערע אויפנעמונג ביי בעדייטענ-
דיגע דערגרייכונג און שפירעוודיגקייט

פרייז צוזאמען מיט פיליפסעס
תילכער, טיפ 2016 — 399 זל.

א דעמאנסטראציע אין נאהנטסטען ראדיא-געשעפט וועט אייך
איבערצייגען וועגען דער זעלטענקייט פון דאזיגען אפנעמער.

POLSKIE ZAKŁADY PHILIPS S. A.
WARSZAWA, KAROLKOWA 36 | 44

שטייער-רעקורסען אין די „אדוואלאוושע"-קא-מיסיעס וועלען בעטראכט ווערען די טעג.

פון ראדאמער סוחרים-פעראיין האבען מיר ערהאלטען פאלגענדען קא-מוניקאט:

אין די נאהנטסטע טעג דעם 27, 28, 29 און דעם 30-טען פאזשדזיערניק וועלען פארקומען זיצונגען אין די אר-וואלאוושע-קאמיסיעס אין קעלץ.

דער אביעקט פון די בעראטונגען וועלען זיין די אריינגעטראגענע רע-קורסען געגען דער אויסמעסטונג פון אבראטאווי און דאכאדאווי פון א גאנ-צע רייהע יאהרען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט דעלעגירט די יורידישע אבטיילונג ביים קעלצער קרייז סוחרים-פעראיין ווי שטענדיג אויך דאס מאהל זיינע פארשטעהער אין דאזיגע קאמיסיע בכדי צו פער-טיידיגען די סוחרים בעת ס'וועלען בע-טראכט ווערען זייער רעקורסען.

צוליב דעם, וואס די רעקורסען-פער-טיידיגונג אין דער קעלצער שטייער-קאמער נעמען זיך אונטער פריוואטע פערזאנען, וועלכע נוצען אויס די לייכטגלויביגקייט פון די צוגערייזטע סוחרים — ווענדעט זיך דער סוחרים-פעראיין צו אלע סוחרים-פעראיינען פון קעלצער קרייז, אז זיי זאלען וועגען דעם גענוי אינפארמירען זייערע מיטגלידער בכדי אין יעדער אנגע-לעגענהייט, וואס איז נוגע די דער-מאנטע ענינים, זיך צו ווענדען נאר צו דער יורידישער אבטיילונג פון קרייז-סוחרים-פעראיין.

שטאדטישער קאמיטעט איבערגענומען דעם יודישען ארקעסטער.

דורך דער איניציאטיוו פון בית"ר איז געשאפען געווארען א קאמיטעט פאר דעם יודישען ארקעסטער, וועמענס אויפגאבע איז צו זארגען פאר דער עגזיסטענץ פון דעם ארקעסטער.

צום קאמיטעט געהערען פאלגענדע:

פרעזעס—פישמאן מרדכי ליב, וויצע-פרעזעס—מערין אהרן, סעקרעטאר—סאמעלסאהן משה, קאסירער—גראנעק מאיר. שטיינמאן יהישע, פינקעלשטיין אברהם, באקמאן אברהם, באקמאן משה, פישמאן אלימלך, מאנדשיין נתנאל, דיישער אברהם, מידלער יצחק, רעד. ווערץ, אייגער ישעיהו, סאחא ישראל, גערטנער מרדכי, רוטמאן יוסף, צוקער חיים און סאבעלמאן זעליג.

עס איז בעשטימט געווארען אדורכ-צופיהרען א דעקלארירונגס-אקציע לטובת דעם ארקעסטער.

גאנצע 11 ליסטעס אריינגעטראגען אין ראדאמער וואהל-קרייז. צווישען זיי 4 יודישע.

ביז פערגאנגענעם פרייטאג איז וואהל קרייז אלע קאנדידאטען-ליסטעס אריינגעטראגען געווארען אין ראדאמער פון פערשידענע פארטייען און ריכ-טונגען.

דער ראדאמער וואהל-קרייז איז בעצייכענט מיט'ן נומער 19 און צו איהם געהערען די שטעדט קאנסק און אפאטשנע.

די 4 יודישע ליסטעס בעשטעהען פון פאלגענדע ריכטונגען און נעמען:

1) בלאק נומער 17 צו בעשיידיגען די רעכט פון יודען אין פוילען. אויף דער דאזיגער ליסטע פיגורירען: יצחק גרינבוים, חעשעל פארבשטיין, מאק-סימיליאן הארטגלאס, אברהם פאלבע חיים בראינדעס, אברהם טשערנאקאוו, יצחק שיפער.

2) יודישער הירטשאפטליכער בלאק, ליסטע נומער 18 וואו עס פיגורירען: דער לוצקער רב טאראמשקין, חיים ראסנער, פאלאמאן ווידענבאום, יעקב טראקענהיים.

3) סאציאליסטישער בלאק: („בונד")—עהרליך, ווישטאט, ויקטאר אלטער, ח. האסער, מ. ליכטענשטיין.

4) יודישער ארבייטער וואהל-קאמי-טעט: (פ. צ.)—י. לעוו, א. בוקסבוים, ל. האלענדערסקי, ש. זאגאן און י. רעזען.

בעוועגליכע אויסשטעלונג אין ראדאם.

אין ראדאם איז פאריגען שבת גע-עפענט געווארען א בעוועגליכע אויס-שטעלונג, וועלכע אילוסטרירט די פער-שידענסטע לאנד-אויסארבייטונגען.

אין דער אויסשטעלונג, וועלכע קומט פאר אין טעאטער „ראזמאיטאשטשי, בעטייליגען זיך העכער 200 אינלענדי-שע פירמעס און עטליכע צענדליג שטאדטישע.

דער לאזונג פון דער אויסשטעלונג איז: שטיצען די לאנד-אינדוסטריע און די היימישע פראדוקציע.

אויפסניי ארגאניזירט דעם פעראיין פון אגענטען און וואיאזשארען אין ראדאם.

דינסטאג דעם 14 פאזשדזיערניק איז פארגעקומען די אלגעמיינע פערזאמ-לונג פון וואיאזשארען-פעראיין. אויף דער טאג-ארדנונג איז געשטאנען, צי זאל דער פעראיין ווייטער עגזיסטירען אדער מען זאל איהם ליקווידירען. נאך א לאנגע דיסקוסיע איז בעשלאסען גע-ווארען אויפסניי צו רעארגאניזירען דעם פעראיין.

עס איז געוועהלט געווארען א פער-וואלטונג פון פאלגענדע פערזאנען:

זלמן בירענצווייג (פארזיצענדער), מ. ל. פישמאן (וויצע-פארזיצענדער), אדלער (סעקרעטאר), פרישטייער און לאטע. אלס קאנדידאטען: צימעט דוד און קאסליאר. אין שיעדס-געריכט איטשע ריבא, הירש גוטשטאדט און אהרן צווייגהאפטיג.

נייע פערוואלטונג פון תלמוד תורה

צוליב דעם גרויסען פינאנסיעלען קריזיס איז לעצטענס די תלמוד תורה געווען פערמאכט 4 וואכען. ס'האט שוין געהאלטען אזוי ווייט, אז דער קאמיטעט האט שוין געזאלט געמען אנ'הלוואה אויפ'ן הויז, וואס געהער אלס אייגענטהום צו דער ת"ת, מיט'ן צוועק צו בעצאהלען פערלעגענע חו-בות. די יעצטיגע קהלה-פערוואלטונג האט דעריבער אונטערגענומען אנ'אק-ציע אבצוראטעווען די ת"ת פון אונ-טערגאנג. הרב קעסטענבערג האט פא-ריגען שבת גערעדט וועגען דעם זעל-בען ענין אין בית מדרש און מתעורר געווען געוועזען דעם עולם אנצונעמען מיטלען נישט צולאזען אונטערגעהן אזא וויכטיגע איינריכטונג, פאר די טינוקות של בית-רבן. אלס בועל יוצא פון דעם אלעם איז גערופען געווארען אויף שבת-צו-נאכט א אלגעמיינע פער-זאמלונג אין לאקאל פון ת"ת, אויף וועלכער ס'איז געקומען א גרעסערער עולם. ס'איז אויך געקומען פיעל פרויען, וואס האבען זיך פערשריבען

אלס מיטגלידער פון דער ת"ת.

ס'איז געוועהלט געוואָרען א נייע פערוואַלטונג פון פאָלגענדע פערזאָנען: מאָטיל אייזענמאַן, חיים ניימאַן, הערשעל זיסמאַן, דוד קאָפּער, יחזקאל פערשטער, חיים אהרן ווײנאכט, אביש בירענבוים, בנימין האָרוויץ, קלמן דאָיאַל, משה איטשע האָרוויץ, זכריה הערשמאַן, משה אליעזר בערגער.

אין דער רעוויזיאָנס-קאָמיסיע: יונה גאָלדבערג, לייביש מענדעל זיסערמאַן, קלמן ווייסבערג.

פייערונג צוליב'ן זיעג איבער די באָלשעוויקעס

אין צוזאמענהאנג מיט דעם 10-ען יאָהר-טאָג פון פּוילענס זיעג איבער די באָלשעוויקעס איז פאָריגען שבת אויפ'ן פלאַץ דריטער מאַי פאָרגעקומען א פייערונג. ס'האָבען זיך פערזאמעלט אלע יודישע און קריסטליכע אינסטיטוציעס.

די יודישע קהלה איז געווען רעפּרעזענטירט דורך הרב קעסטענבערג, פּרעזעס פון קהלה פערוואלטונג ל. פרידמאַן, און וויצע-פּרעזעס בנימין האכמאַן. מצד דעם יודישען בירגער-פעראיין זענען געווען די ה"ה: ה. א. גאָלדבלום (פּרעזעס) און ב. גארפינקעל.

הרב קעסטענבערג האָט אין זיין נאָמען און אין נאָמען פון דער יודישער קהלה געלעגט אויפ'ן קבר פון אונבעקאַנטען זעלנער א קראַנץ און דער בירגער-פעראיין א בעזונדערען קראַנץ.

Fabryka francuzka maszyn codziennego użytku poszukuje

rejonowych przedstawicieli

z kapitałem 6.000 — 8.000 zł.

— Byt zapewniony. —

Wiadomość u Przedstawiciela

L. Rosenberg, Warszawa,

Nowowicjska 7, tel. 423—39.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער מיטגליעד

פרוי **אסתר לאה פעלדמאַן** און טאָכטער מיט איידעם פאמיליע **וויזענבערג**

צוליב דעם פריהצייטיגען טוידט פון זייער ליבען מאַן און פאָטער

שמשון פעלדמאַן נ. ע.

המקום ינחם אותם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

חברה מתפללים **„אהבת רעים".**

Przetarg

Rzeźnia Miejska i Targowisko Zwierzęce

m. RADOMIA.

Podaje się do wiadomości publicznej, **że w dniu 7 listopada** 1930 roku odbędzie się przetarg w Rzeźni Miejskiej na dzierżawę ślamiarni (rogacizny).

Przetarg rozpocznie się punktualnie o godzinie 9-ej rano w biurze Rzeźni Miejskiej i Targowisk Zwierzęcych miasta Radomia **od ceny wywoławczej złotych 5.000 (pięć tysięcy).**

Dzierżawa ślamiarni trwać będzie jeden rok od daty podpisania umowy i przyjęcia zobowiązań przez utrzymującego się przy przetargu.

Zainteresowani przetargiem obowiązani są każdy oddzielnie złożyć w biurze Rzeźni Miejskiej w zamkniętej kopercie do dnia 25 października 1930 r. włącznie:

1. świadectwo obywatelstwa;
2. pokwitowanie Kasy Rzeźni Miejskiej na wpłacone wadjum w wysokości 10 proc. ceny wywoławczej;
3. zobowiązanie wpłacenia 50 proc. tenuty dzierżawnej, jaka będzie wynosić po ukończeniu się przetargu za pierwsze półrocze, zaś resztę po upływie pół roku od daty podpisania umowy dzierżawnej;
4. zobowiązanie do wpłacenia do kasy Rzeźni Miejskiej tytułem zabezpieczenia wykonania obowiązków, jakie będą wynikać z tytułu zawartej umowy—zł. 2,000 (dwa tysiące)

Nadmienia się jednocześnie,że utrzymujący się przy przetargu obowiązany będzie do wypełniania swoich obowiązków w myśl przepisów i regulaminów Rzeźni Miejskiej i Targowisk Zwierzęcych miasta Radomia

W każdym wypadku lub w razie niedojścia przetargu do skutku Rzeźnia Miejska i Targowiska Zwierzęce miasta Radomia zastrzegają sobie:

1. wybór oferenta (biorącego udział w przetargu) w|g swojego uznania;
2. pozostawienie przetargu bez skutków i następstw;
3. zatrzymanie do własnej dyspozycji wadjum złożonego wrazie cofnięcia się oferenta po przetargu

Dyrektor w zastępstwie - **d-r Karol Kubicki.**

בירגער!

קאכט נאר אויף גאז!

גאז איז ריין, שפּאָרזאַם און בעקוועם.

גאז איז דאָס ביליגסטע, בעסטע און בעקוועמסטע ברען-מיטעל אין דער יעצטיגע צייט.

טויזענדער מענשען בענוצען זיך יעצט מיט **גאז-קוכען**, ווייל דאָס קאָסט בעדייטענד ביליגער ווי אויף קוילען.

די שפּאָרזאַמע **גאז-קוך** ענטהאַלט מעהר וואַרימקייט ווי די קוך אויף קוילען.

א סך ווירטינס האָבען נישט קיין לוסט צו פערברענגען אין קוך און ענטזאָגען זיך צו פערנעמען פערזענליך מיט קוך-אנגעלעגענהייטען צוליב דער איינציגער אורזאַך, וואָס זיי קאָנען נישט פערטראָגען די פּרימיטיווע קוילען-קוך.

נידער מיט די פערקאָפּטשעטע און די איבערגעברענטע קוך-בלעך! זאָל לעבען די דעמאָקראַטישע, שפּאָרזאַמע, בעקוועמע גאז-קוך.

די נייע שפּאָרזאַמע גאז-קוך פערברויכט א מינימום גאַז, געבענדיג גלייכצייטיג א מאַקסימום וואַרימקייט.

די יעצט-אינסטאַלירטע דורך דער ראַדאָמער גאַזאָווניע גאז-קוכען זענען פערזעהן מיט די נייעסטע שפּאָרזאַמע ברען-רעהרלעך (פּאַלניקעס), וועלכע אין פערגלייך מיט דער קוילען-קוך ברענגען זיי איין צייט און הייץ-קאָסטען און שוין צוליב דעם ברויך זיך אין ראַדאָם נישט געפונען קיין איין הויז אָהן גאז.

אויף א גאז-קוך האָט מען די מעגליכקייט צו קאָכען אין צוויי טעפּלעך אויף איין פלאַם און דערביי שפּאָרט מען איין געלד.

א גאז-קוך דאַרף זיין ביי יעדער ווירטין, איבערהויפּט ביי פאַמיליעס, וואו די פרוי, מוטער פערנעמט זיך אליין מיט די שטוב-ווירטשאַפט, ווייל מיט דער הילף פון גאַז איז גענוג צו ווידמען א קליינע צייט אויפ'ן ווירטשאַפטליכען געברויך.

א בעזונדערע בעדייטונג האָט די דאָזיגע מעלה, אז די שפּייז-אַרטיקלען, וואָס ווערען איינגעאָרדענט אויף א **גאַז-קוך** ווערען נישט קאַליע ווי דאָס טרעפט אָפט אויף קוילען-קעכלעך.

דאָס עסען וואָס ווערט געקאָכט אויף **גאז** איז שטענדיג פריש, שמאַקהאַפטיג און געזונד.

נישט איינמאָהל וואָלט אויסגעמיטען געוואָרען קריגערייען ביי פאַמיליעס צוליב דעם נישט געהעריגען צוגרייטען דאָס עסען, ווען מען בענוצט אויסשליסליך **גאַז-קוכען.**

ווען דער מאַן וועט האָבען שמאַקהאַפטע און גוטע מאכלים און וועט זיך פיהלען אין זיינע פיער ווענד גוט, וועט ער נישט געהן אין „קנייפּיעס", אָדער צוזאַמענקונפטהייזער און וועט בעסער זיין אויסגעאַרבייטע גראָשען בעהאַלטען אויף א שלעכטער צייט.

ווער קאָן דאָס אלץ מאַכען? — א גאַז-קוך!

שפּאָרזאַמע לויט דער נייער קאָנסטרוקציע **גאַז-קוכען**, פּיעצ'קעס צום בראָטען, אייזענס צום פּרעסען, רעהרלעך צו בעלויכטען, אַפּאַראַטען געהייצט מיט גאַז פאַר האָ.דווערקער, דאָקטוירים, דענטיסטען פאַבריקען, לאַבאָראַטאָריום'ס א. ד. גל. דאָס אלץ אינסטאַלירט מאָמענטאַל די

GAZOWNIA RADOMSKA

MŁODZIANÓW

TELEFON 134.

קעלצער אבטיילונג.

פון קעלצער וואהל-פראנט.

אין קעגענזאץ צו די שטימונג אויף דער יודישער גאס, וועלכער ווייזט נאך דערווייל ארויס א גאנץ קנאפען אינ-טערעס צו די פארשטעהענדע פארלא-מענט וואהלען. ווערט שוין איצט היני-טער די פערמאכטע טהירען פון די פארטייען, און ארגאניזאציעס געפיהרט די צוגרייטונגס ארבייט מיט'ן אמת'ן ברען.

היינטיגע וואך איז פארגעקומען א גרעסערע זיצונג פון אלע ארטיגע נאַ-ציאנאלע עסקנים. עס איז געגרינדעט געווארען א וואהל-קאמיטעט פאר די ציוניסטישע ליסטע 17. גלייכצייטיג איז געוועלט געווארן א עקזעקוטיווע פון 15 פערזאן, וועלכע בעשטעהט פון ציוניס-טען, מזרחי'סטען, סוחרים, האנדווער-קער, קליינהענדלער און פארשטעהער פון יוגענד ארגאניזאציעס. אלס בעפיל-מעכטיגטער פון דער ליסטע איז בע-שטימט געווארען דער בעקאנטער ציו-ניסטישער עסקן, לאווניק ה' מ. ראַ-טענבערג, אלס פערטרעטער — דירעק-טאר ה' מ. ענגלארד.

ווי מיר דערוויסען זיך וועט דער קאַאיפעטע פון די אגודה'שע ליסטע אין קעלץ נישט פיהרען קיין שום פראפא-גאנדע לטובת איהר ליסטע, ווייל זיי האבען בעקומען א בעפעהל פון דער אגודה'שער צענטראלע צו שטימען בעת די סיים-וואהלען פאר אנ'אנדע-רע ליסטע.

* * *

פאריגען שבת איז אין קעלץ פאר-געקומען א צוזאמענפאהר פון רעכטע „פועלי-ציון" אין קעלצער וואיעוואודז-טווע. עס איז בעהאנדעלט געווארען די פראגע פון די פארלאמענט-וואהלען. בעת דער דיסקוסיע האבען די מער-הייט דעלעגאטען שארף קריטיקירט די צענטראלע פון „פועלי ציון" פאר שלי-סען דעם בלאק מיט'ן „בונד". די דע-לעגאטען האבען ערקלערט, אז זיי וועלען זיין געצווינגען נישט צו שטי-מען פאר די בונד'ישע ליסטע 5, און אויב שוין יא שטימען וועלען זיי פאר דער ציוניסטישער ליסטע. דער אנ-וועזענדער פארשטעהער פון דער צענטראלע ה' בערדיטשעווסקי האט אפילו געפרובט גוט „אויס'מוסר'ען" די אפאזיציע, דראהענדיג מיט אויס-שליסען פון דער פארטיי, אבער דאס האט ווייניג געהאלפען און די דעלע-גאטען זענען פערבליבען ביי זייער מיינונג.

חאוינונג-קאאפעראטיוו פון אידישע ארבייטער אין קעלץ.

(ר.) א דאנק דער איניציאטיוו פון פליישער-פעראיין אין קעלץ איז פא-רינען זונטאג פארגעקומען די גרינ-דונגס פערזאמלונג פון א וואוינונגען-קאאפעראטיוו פאר יודישער ארבייטער-פאמיליעס.

היינטיגע וואך האט שוין די פער-וואלטונג פון קאאפעראטיוו, וועלכע בעשטעהט פון די ה"ה צוקער, זיירע, קאפוטשינסקי, הערשקאָוויטש און גאר-בער געקויפט א גרעסערען שטח בוי-פלעצער און אין נאהענטסטען בוי-סעזאן ווערט צוגעטרעטען אויפצובויען 80 צוויי-שטוביגע דירות מיט אלע מאדערנע בעקוועמליכקייטען, ווי: קא-נאליזאציע, עלעקטרישע בעלויכטונג, באדע-צימערן א.א.וו.

עס איז זעהר מעגליך, אז דער קאאפעראטיוו זאל בעקומען א גרעסערע הלואה פון מלוכה'שען באנד פונאנ-דערצובויען די שטעדט. דערווייל ברוי-כען די מיטגלידער פון קאאפעראטיוו בלויז איינצאהלען 10 פראצענט פון דעם אלגעמיינעם בעטרעף, 1000 זל.

דער קאאפעראטיוו טראגט דעם נאמען „פאראויס". דער סעקרעטאר-יאט געפונט זיך אין לאקאל פון פליי-שער-פעראיין מארק 16.

עס ליגט אין אייגענעם אינטערעס פון די קעלצער יודישע ארבייטער ווי ווייט מעגליך צו שטיצען דעם קאאפע-ראטיוו און דערקלארידען זיך אלס מיטגלידער.

קורץ-קאנפערענץ פון „מכבי" אין קעלץ.

זונטאג דעם 26-טען ה. מ. קומט פאר אין קעלץ א צוזאמענפאהר פון די נאציאנאלע יודישע ספארט קלובען „מכבי" אין קעלצער וואיעוואודזטווע.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם איז היינטיגע וואך פארגעקומען אין לא-קאל פון קעלצער „מכבי" א גרעסערע פערזאמלונג מיט'ן אנטייל פון פאר-שטעהער פון דער „מכבי"-צענטראלע ה' רינג, דעלעגאט פון בענדינער ספארט-קלוב „הכח" ה' בערענבלאט, דעלעגאט פון ראדאם ה' בירענבלער און פיעל איינגעלאדענע געסט.

די פערזאמלונג עפענט מיט א קור-צע רעדע ה' ד. פרישמאן און גיעט איבער דעם פארזיץ דעם ד"ר פעלץ דאן בעגריסען אין נאמען פון דער קהלה — דירעקטאר ה' ראזענבערג, ציוניסטישע ארגאניזאציע — ה' זיע-לאני אין אין נאמען פון די רעוויזיא-ניסטען — ה' ל. דאדאל.

א לענגערען רעפעראט האלט דאן ה' רינג, וועלכער ווייזט אן אויף די וויכטיגע אויפגאבען פון „מכבי" נישט בלויז אלס ספארט-ארגאניזאציע נאר אויך אלס אין גרויסער מאס קולטורע-לע בעוועגונג. איבערגעבענדיג וועגען די שנעלע ענטוויקלונג פון די יודישע ספארט-ארגאניזאציעס בעריהרט דער רעדנער אויך לענגער די וועלט-אלימ-פיאדע פון „מכבי", וועלכע וועט פאר-קומען אין יאהר 1932 אין תל-אביב.

נאך די רעדע פון ה' רינג ענטווי-קעלט זיך א אינטערעסאנטע דיסקוסיע איבער די גרונד-פרינציפען פון „מכבי". די מיינונגען זענען פערשידען. עס רע-דען די ה"ה ראזענבערג, ד"ר פעלץ, בערענבלאט, פרישמאן א. א.

צום סוף ווערט געוועהלט א ארגא-ניזאציאנס-קאמיטעט צום צוזאמענפאהר פון די ח"ה: פרוי ערליך, דיר. רא-זענבערג, ד"ר פעלץ, י. עדעלשטיין און ד"ר י. זילבערשלאג.

זאב זשאבאטינסקי אין קעלץ.

בעת זיין טורנע איבער פוילען וועט זונטאג דעם 21-טען דעצעמבער ה. י. ווייל׳ן אין קעלץ דער בעריהמטער ציוניסטישער פיהרער זאב זשאבא-טינסקי, וועלכער וועט ארויסטרעטען מיט א רעפעראט וועגען די אקטועלסטע ציוניסטישע פראגען.

נאך קעלץ וועט זשאבאטינסקי בע-זוכען אויך ראדאם.

צו אונזערע ג. אבאנענטען און אנאנסען-געבער אין קעלץ

היינטיגען זונטאג דעם 26-ען קומט אונזער אינקאסענט קיין קעלץ. מיר בעטען דעריבער אלע אונזערע ג. אבא-נענטען און אנאנסען-געבער צו רעגו-לירען זייערע חובות און נישט אפ-לעגען אויף א צווייט מאהל.

מיר בעטען צו נעמען אין אכט די אויסגאבען, וואס זענען פערבונדען מיט שיקען מיוחד א אינקאסענט קיין קעלץ און דערפאר נישט צעגערען, מיט רע-גולירען די חובות.

אדמיניסטראציע

„ראד.-קעלצ. לעבען" אין ראדאם.

פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין ראדאם

פרייטאג צונאכט'ס, דעם 24 ד. ח. 8 אווענד קומט פאר אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע (ליב. 25) א פאלקס-פערזאמלונג געווידמעט די לעצטע פאליטישע געשעהענישען אין ציוניזם.

מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען די ח"ח משה לוקסענבורג, אדוו. אברהם סאלבע. ישראל טובה, יחיאל טרענקעל, משה ראטענבערג און ישראל שטאטווינער.

איינגאנג פאר מיטגלידער פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע—פריי.

וואהל - קאנפערענץ אין גמינע.

(צוגעשיקטער קאמוניקאט.)

זונטאג דעם 19-טן ה. ח, איז אין גמינע פארגעקומען א וואהל-קאנפע-רענץ מיט דער בעטייליגונג פון 300 פערזאהן.

ביים פרעזידיום-טיש האבען פערנו-מען ערטער הרב קעסטענבערג און די גאנצער גמינע-פערוואלטונג.

דאזאר בנימין האכמאן עפענט די קאנפערענץ און ערטיילט דאס ווארט הרב קעסטענבערג, וועלכער האלט א לענגערע רעדע וועגען די יעצטיגע סיטואציע ארום די סיים-וואהלען. הרב קעסטענבערג שטעלט זיך בעזונדערס אב וועגען די ליסטעס פון פערשידענע פארטייען אין ראדאמער וואהל-קרייז און קומט צום אויספיהר, אז צוליעב דעם וואס ס'איז נישטא קיין איינהייט-ליכער יודישער פראנט — איז די איינ-ציגע ליסטע, אויף וועלכע די יודישע בעפעלקערונג אין ראדאם און אומגע-גענד איז מחויב צו שטימען — די ליס-טע 1 פון אונפארטייאישען בלאק מיט דער צוזאמענארבייט מיט דער רעגי-רונג (בע-בע), ווייל נאר דער נצחון פון אט דער ליסטע קאן פערזיכערען די אינערליכע און אויסערליכע רוה, וואס איז אזוי נויטיג פאר די בעפעל-קערונג, אהן אונטערשיד פון קלאס און שטאנד.

די רעדע איז אויפגענומען געווארען מיט אפלאדיסמענטען.

דער צווייטער רעדט דער פארשטע-הער פון „שומרי שבת" ה' ירחמיאל גוטמאן, וועלכער ווייזט אויף, אז לויט דער יודישער טראדיציע זענען יורען נעגען רעוואלוציע און דעריבער זאל מען שטיצען מיט אלע כחות צו פער-

זיכערען רוה אין לאנד, מחמת אין אונ-רוהיגע צייטען ליידען צומערסטען יו-דען פון פערשידענע געזעלשאפטליכע פטולת'ען. ה' גוטמאן קומט דעריבער צום אויספיהר, אז אלע ווי איינער ברויכט מען שטימען פאר דער ליסטע נומער 1.

דאן האט זיך געמאלדען צום ווארט איינער פון ציוניסטישען לאגער בכדי צו אפאנירען די פריהערדיגע רעדנער, אבער זיינע ווערטער ווערען נישט גע-הערט און די פערזאמעלטע פאדערען אבצונעמען ביי איהם דאס ווארט.

צום סוף ליינט הרב קעסטענבערג פאר אין נאמען פון פרעזידיום פאל-גענדע רעזאלוציע:

די פערזאמעלטע אויף דער קאנפע-רענץ אין לאקאל פון דער יודישער גמינע אין ראדאם, אין א צאהל העכער 300 מאן פון אלע געזעלשאפטליכע שיכטען, נעמען אן איינשטימיג צו שטיצען מיט כל הכחות די ליסטע נומ. 1, וואו אין דער שפיץ פיגורירט דער פערדינטספולער מאן פון לאנד מארשאל יוזעף פילסודסקי. די פער-זאמעלטע דריקען אויס א דאנק די גמינע-פערוואלטונג און דעם הרב קעס-טענבערג פאר זייער איניציאטיוו צו-נויפצורופען די קאנפערענץ און בעטען ווייטער צו פיהרען די דאזיגע אקציע מיט גוטע רעזולטאטען.

די רעזאלוציע ווערט דורך אלע פערזאמעלטע איינשטימיג אנגענומען און ביי אויסרופען לכבוד דעם מאר-שאל פילסודסקי און די ליסטע נומ. 1 איז די קאנפערענץ געשלאסען געווארען.

א לערן-יונגעל איז נויטיג

אין דער דרוקעריי ביים „ראדאמער-קעלצער לעבען"

באלד געצאהלט.

די דירעקציע פון גימנאזיום

„פשיאטשול וויעדזי"

אין ראדאם

מאכט בעקאנט, אז דאס אויפנעמען שילער אין דער פאר-שולע (*Przedszkole*) האט זיך שוין אנגעהויבען.

די איינשרייבונגען קומען פאר אין דער קאנצעלאריע פון גימנאזיום (קילינסקי 13).

דירעקציע.

p. TOBCI GOLDBERG

z powodu śmierci **OJCA Jej B. P.**

głębokie współczucia składa

Kielce. *Bernard Albirt.*

PRZETARG.

Gazownia Miejska w Radomiu ogłasza przetarg na nieograniczoną dostawę rur czarnych i fitingów od 1|2" — 3"

W ofercie należy podać termin dostawy i warunki płatności.

Oferty należy składać w zalakowanych kopertach z napisem (Oferty na rury i fityngi) do dnia 3|XI—30 r. pod adresem:

Gazownia Miejska

— RADOM —

Skrytka Nr. 28.

זאל די עפענטליכקייט וויסען!

מיר גיבען איבער א אינטערעסאנטען פאקט ווי אזוי 2 ראדאמער שעהנע יודען ר' מענדעל פינקלער און בעריש צימבערקאוויטש האבען אום יום-טוב פארנאכט אומגעווארפען די סוכה, וואס מיר האבען אויפגע-שטעלט און מיר זענען געווען געצווינגען צו עסען סוכות אין שטוב. די איינציגע אורזאך איז, וואס איך צאהל זיי 120 פראצ. דירה-געלד לויט פאר דער קריעג און זיי פערלאנגען שוין 150 פראצ. נישט קאנענדיג זיך טשעפען צו די קריסטליכע לאקאטארען האבען זיי געפינען א מיטעל איינ-צולעגען די סוכה אזוי ארום צו צווינגען צו צאהלען 150 פראצ. דירה-געלד.

אברהם גראססמאן, נטע טענענבוים.

Kino dźwiękowe „ŚWIT"

Dziś i dn. następnych

Parada Miłości

w rolach głównych: Maurice Chevalier i Joenete Donald

Nad program Pierwszorzędne dodatki dźwiękowe

Kino-Teatr Nowe-Czary

Dziś i dni następnych!

WEDŁUG

Litery Prawa

11. Vilma Banky i Jean Angelo

w filmie p. t. Hotel Potemkin

(ostatnia godzina)

Kino ODEON Teatr

Od poniedziałku 20 Paźdz. r. b.

Miłosna noc skazańca

Nad program

Ken Maynard i Biały Jego Koń Tarzan

Kino CORSO Teatr

Dziś i dni następnych

Męczennica

w rol. gl.: Franciszka Bertini i Warwick Ward

Dziewczęce usta całowałem nieraz

Redaktor Ch. M. Herc

Drukarnia „Wyd. Radomer-Kelcer Leben" Radom Szwarlikowska 29.